

මාස කිපයකට පසු සිරියාවෙන් සිරියාවන්හි ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අසන්නට ලක්වීමේ මෙවර වරින් වඩා මහා මහානන්දන සුභවාසී වන අවස්ථාවේදීය. ඉන් කියවුණේ ජනාධිපති බිෂ්ට් අල් අසාද්ගේ ආණ්ඩුවේ ඊට එරෙහිව යුද්ධාසනය කියන සිරියා කරලිකාර පාර්ශ්වයන් නියෝජනය කෙරෙන්නේ අන්තර් කාලීන ජාතික රජයක් වෙනුවෙන් දෙපාර්ශ්වයේ එකඟත්වය පෙළුම් බවයි. මාස පහළොවක් පුරා ඇදී එන සිරියා අර්බුදය

තේතුවේ. විරෝධතා ඇරඹී සති දෙකක් ගිය තැන අසාද් මුලින්ම කළේ සිය ඇමෙරිකා මණ්ඩලයට ඉල්ලා ඇස්වන්නට සැලැස්වීමය. ඉකුත් වසරේ මාර්තු 21 දා කැබිනට් මණ්ඩලය ඉල්ලා ඇස්වූයේ ඒ අනුවය. විරෝධතාකරුවන්ට එය යම් පැහැදිලිකමක් සේ පෙනුණද එමගින් අසාද් කළේ සිය දේශපාලන ආයුෂ තවත් දින කිපයකින් හෝ දිගුකර ගැනීමක් මිස ජනතා හටම කන්දීමක්

පෙළවූයේ පසුගිය අප්‍රේල් මාසයේ සිට සාම සැලැස්ම ක්‍රියාවට ගැනුණු අතර එහි ක්‍රියාකාරීත්වය නිරීක්ෂණය සඳහා ජාත්‍යන්තර කණ්ඩායමක් සිරියාවට එවීමට ද එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය වසර ගත්තේය. සාම සැලැස්මේ මූලික කොන්දේසිය වූයේ දෙපාර්ශ්වය අතර සිදුවන සටන් නැවැත්වීමය. මැතිවරණ පවත්වා රට තුළ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය තහවුරු කිරීම

අනුමත කරන කාරණා ගණනාවක් ද ඊට අනුග්‍රහ විය. සාම සැලැස්ම පිලිගන්නා බවට දෙපාර්ශ්වයම මුලින් එකඟවූද ක්‍රියාකාරීත්වයෙන් එහි මූලික කොන්දේසිය ආරක්ෂා කිරීමට දෙපාර්ශ්වයම අසමත්විය. වසර ගනලිකකට පසුව පසුගිය මැයි මාසයේ මහ මැතිවරණයක් පැවැත්වීමට ජනාධිපති අල් අසාද් කටයුතු කළද කැරලිකාර පාර්ශ්වය එය නොතකා හැරියේය. ජනතා විරෝධතා හමුවේ බලයෙන් ඉවත්ව නොයා ජනපති අල් අසාද් පවත්වන ලද මේ මැතිවරණය ජාත්‍යන්තරය නොමග යැවීමට කළ ප්‍රෝඩ්වර්ක්ස් යන්න මවුන්ගේ තක්සේරුව විය.



# සිරියාවෙන් ආ සුඛාරංචිය

විසඳු වූ ජාත්‍යන්තර මැදිහත්වීමෙන් ඉදිරිපත් කෙරුණු දෙපාර්ශ්ව විකල්ප විසඳුම වන අන්තර් කාලීන සංක්‍රාන්ති රජයක් පිලිබද වන යෝජනාව එළඹ සිරියා රජයේ සහ කැරලිකාර පාර්ශ්වයේ පිලිගැනීමට ලක්වීමේ එය සිරියා වැසියන්ට වටහාගත වන ලෝකයේ සෙසු රටවලට ජනතාවටත් සුඛාරංචියකි.

ඉකුත් වසරේ මාර්තු මාසයේ සිට ගෙවුණු මාස පහළොවක කාලයක් පුරාවට සිරියාවෙන් දිගින් දිගටම අසන්නට ලැබුණේ අසුබ පුවතය. ඒ අතරට ඉකුත් ජුනි මාසයේ එක්වුණු පුවත් වඩාත් අවදානම් සහ විනාශකාරී ඒවා විය. සිරියාවේ සාම සැලැස්මේ ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා එහි හොඳ සිටි ජාත්‍යන්තර නිරීක්ෂණ කණ්ඩායමේ ප්‍රධානියා වන ජෙනරාල් රොබර්ට් මුඩ්ද සමඟ පිහිටා තුටුදුම් මාසය හමුවක් අමතමින් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ නිවැරදි මතභේදකම් කෙරී අතර කියා සිටියේ මේ වන විට සිරියාවේ සිවිල් යුද්ධයක් හටගෙන ඇති බවයි. සිරියාව වෙනුවෙන් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය පත්කරනු ලැබී සිටින විශේෂ නියෝජිතයා ද වන ඔහු මේ ප්‍රකාශය කළේ සිරියාවේ සාම සැලැස්මේ ක්‍රියාත්මකවීම නිරීක්ෂණය සඳහා යැවූ ජාත්‍යන්තර කණ්ඩායම සිය කටයුතු නවතා ආපසු පැමිණීමෙන් පසුවය. ජෙනරාල් රොබර්ට්

නොවීය. කඩිනමින් මහ මැතිවරණයක් පවත්වා ජනතා කැමැත්ත මත තෝරාපත්කර ගැනෙන ආණ්ඩුවකට රට බාරදෙන්නට සුදානම් බව වරක ඔහු පැවසුවේද එකඟත්වය.

මේ ආකාරයෙන් කටයුතු කරමින් ජනතා විරෝධතාවල ගැමීම අඩුකරගැනීමට සිරියා නායකයා සමත් විය. එනමින් ඔහුට ජනපති ධුරය හැරවියා හෙදුර යන ලෙස කෙරෙන ඉල්ලීම අවලංගුකරවා ගැනීමට සමත්වූයේ නැත. ඔහු ඊට ප්‍රතිචාර දැක්වූයේ අවස්ථානුකූලව සහ තමන්ට වාසි සහගත වන ආකාරයෙනි.

වරක තමන් ජනාධිපති ධුරයෙන් ඉවත් වන්නට සූදානම් බව කී හෙතෙම තමන් ජනාධිපති ධුරයෙන් ඉල්ලා ඇස්නොවන බව වරින් වරක කීවේය. එසේ වීමේදී ප්‍රකාශ කරමින් තමන්ට එරෙහිව පෙළඟැසෙන විපක්ෂ ක්‍රියාකාරකම් දුර්වල කළ අතර විරෝධතා දැඩිවන විට ඒවා මැඩවැනිව ගනුදා සහ පොලීසිය යෙදවීය. අසාද්ගේ මේ දෙකිසි ගැටීමේ

ගෙවුණු මාසය පුරාවට සිරියාවෙන් වාර්තා වූයේ මිනි කළ ගොඩනැගීමේ ප්‍රවර්ධය. සුන්ති මුස්ලිම් ජාතිකයන් වෙතයන මස්ජිත්වලට අල්-කුබ්‍රා නගරයට ජුනි 06 දා කඩාහැරුණු ප්‍රහාරක කණ්ඩායමක් කෝනාවත් සහ කුඩා දරුවන් ඇතුළු 78 දෙනෙකු ඝාතනය කළේය. මේ ප්‍රහාරය එල්ල කෙරුණේ 'නුලා' ප්‍රදේශයට එල්ල කෙරුණු බර අවි ප්‍රහාරයකින් 108 දෙනෙකු ඝාතනය කර සතිකයක් ඉක්ම යැදීය. 09 වෙනිදා සිරියා හමුදාව කැරලිකාරවත් වෙසෙන ඩාරා නගරයට පහේ වෙඩි ප්‍රහාර එල්ල කළ අතර ඉන් පීඩිතයන්ට පත්වූ සංඛ්‍යාව 17කි.

මෙළෙස සිසුයෙන් ඉහළ ගිහි පුද්ගලයන්ට අහ්‍යන්තරයට සීමා නොවන තත්වයක් පෙන්නෙන්නට ඇතැයි ඉරාක විදේශ ඇමෙරිකානු පවසා තිබුණේ මේ අතරය. ඇතමන් ලේඛනයේ ජනපති අසාද්ට පක්ෂ සහ විපක්ෂ සුන්ති සහ මියා මුස්ලිම් ජාතිකයන් අතර ගැටුම් ආරම්භ වී ඇති බවත් මේ තත්වය සිරියාව අවට පෙසු රටවලටද පැතිරයාමේ අවදානමක් ඇති බවද ඔහු පෙන්වා දුන්නේය.

සිරියාවේ තත්වය ගඩාරි පාලනය අවසාන කාලයේ ලිබියාවේ පැවැති තත්වයටද වඩා හරක අතට ගැරි තිබුණද ජාත්‍යන්තරය සිරියාව සම්බන්ධයෙන් යුද්ධය වශයෙන් මැදිහත්වීමකට ඉදිරිපත් නොවීම මෙහිදී විශේෂ සිදුවීමක් විය. ලිබියාවේ ගඩාරි විරෝධී කැරලිකාරවන්ට බලය ලබාගැනීමට ගැටුණේ නේටෝ හමුදා ප්‍රහාර මගින් ගඩාරිගේ හමුදා බලය බිඳ ඇමීම හේතුවෙනි. එනමින් සිරියාවේ කැරලිකාරවන්ට සටන් බිමේදී ඒ වාසිය අත්වූයේ නැත. අරාබි ලීගයේ සහ ඇමරිකාවේ වතු සහායෙන් දිගින් දිගටම ප්‍රහාර එල්ල කරමින් සටන අල්ලාගෙන සිටින කැරලිකාරවන්ට හැකි වුවද නේටෝගේ ජයක් හිමිකර ගන්නට ඔවුන්ට අපහසුවූයේ එහෙවිනි. සිරියාවට හමුදාමය මැදිහත්වීමක් සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය වෙත ඉදිරිපත් කෙරුණු යෝජනාව රුසියාවේ සහ චීනයේ විරෝධීත්වය හේතුවෙන් පරාජයට පත්විය.

ඉකුත් මාසයේ පැවැත්වූ නේටෝ සමුළුවේ දෙවෙනි දිනයේදී සිරියා අර්බුදය ගැන සඳහන් කරමින් නේටෝ මහ ලේකම්වරයා කියා සිටියේ සිරියාව සම්බන්ධයෙන් මැදිහත්වීමක් කරන්නට නේටෝව සුදානම් නැති බවය. සිරියාවේ අර්බුදය දේශපාලන විසඳුමකින් විසඳාගත යුතුය යන්න ඔහුගේ ස්ථාවරය විය. අල් අසාද්ගේ රජය

## 2012 ජූනි

**02.** ඊපිජිතුවේ හිටපු ජනාධිපති හොස්නි මුබාරක්ට කයිරෝ නුවර අධිකරණයක් මගින් පීඩිතාන්තය දක්වා සිර දඬුවමක් නියම කෙරේ. සිය පාලනයට එරෙහිව කැරලිගසූ ජනතාව ඝාතනයට අණාදීම ප්‍රමුඛ වේදනා ගණනාවකට හොස්නි මුබාරක් වැදිකරා බව අධිකරණයේ තීරණය විය.

**04.** අල්-බවයිදා සංවිධානයේ දෙවැනියා වූ අබු යානා අල් ලිබි පාකිස්ථානයේ ග්‍රෝග්‍රික ප්‍රදේශයක සැරගවී සිටියදී නියමුවන් රහිත යානා යොදාගනිමින් එල්ල කළ ප්‍රහාරයකින් ඝාතනය කළ බව ඇමරිකාව පවසයි.

**06.** නේටෝ හමුදා තදබේෂ සටන්කාමීන් ඉලක්ක කර එල්ල කළ ගුවන් ප්‍රහාරයකින් ඇෆ්ගනිස්ථානයේ ලොගාර් ගම්මානයේ සිවිල් වැසියන් 18 දෙනෙකු පීඩිතයන්ට පත්වෙති.

**13.** ටියුනීසියාවේ හිටපු ජනාධිපති බෙන් අලිට් එරෙහිව එල්ල වී තිබූ ඝාතන සහ බලය අයුතු ලෙස යෙදවීමේ වේදනාවලට ඔහු වැරදිකරා කරන ලද ඊරට අධිකරණයක් ඔහුට පීඩිතාන්තය දක්වා සිර දඬුවමක් නියම කරයි. නඩුව විභාග කරනු ලැබුවේ වින්තිය නොමැතිවය. අලි සොද්දි අරාබියේ දේශපාලන රැකවරණයට සටන් සිටීම ඊට හේතුවිය.

**14.** මිත්‍ර රටවල් කීපයක ආධාර ඇතිව තම රට මේ වන විට නියමුවන් රහිත ඩ්‍රෝන යානා ත්‍රස්ත නිසදවා ඇතැයි වේගිසියුලා ජනාධිපති නියුගෝ වාචේස් පවසයි. හමුදා නායකයන් සමඟ එක්ව පවත්වන ලද මාධ්‍ය හමුදකදී ඔහු වැඩිදුරටත් ප්‍රකාශ කර තිබුණේ මේ යානා මරණ බැලීමේ කටයුතු සඳහා පමණක් යොදවන බවයි.

**17.** ප්‍රංශ මහ මැතිවරණයෙන් එරට නව ජනාධිපති ප්‍රංශුවා ඕලන්ද්ට පක්ෂපාති කණ්ඩායම් ජයගනියි. ප්‍රංශ පාර්ලිමේන්තුවේ ආසනය 577න් 316ක් දිනා ගැනීමට ඔවුන් සමත්ව ඇත .

**20.** සිය බ්‍රිතාන්‍ය සංචාරය අතරතුර ඔක්ස්පර්ඩ් විශ්ව විද්‍යාලයට ගිය මියන්මාර් විපක්ෂ නායිකා අවුන් සාන් යුකිට් එම විශ්ව විද්‍යාලය ආචාර්ය උපාධියක් පිරිනමයි. වසර 24කට පසු ඇය බ්‍රිතාන්‍යයට ගොඩ බැස්සේ සිය 67වන උපන් දිනය යෙදී තිබුණු ජුනි 19 දිනය.

**23.** පාකිස්ථානයේ නව අගමැතිවරයා ලෙස පත්කෙරුණු පර්වේස් අෂ්රාෆ් සිය රාජකාරි අරඹයි. අධිකරණයට අපහාස කළේය යන චෝදනාවට වැරදිකරා කරනු ලැබූ අගමැති ටිලාති ධුරයෙන් ඉල්ලා ඇස්වීම නිසා පාකිස්ථාන අගමැති ධුරය හිස්ව තිබිණ.

**24.** ඊපිජිතුව ජනපතිවරණයෙන් මුස්ලිම් සහෝදරත්ව පක්ෂ අපේක්ෂක මොහම්මද් මොබ්ඩි 51.73%ක ඡන්ද ලබාගනිමින් ජය හිමිකර ගත් බව එරට මැතිවරණ කොමිසම නිවේදනය කළේය.

**30.** සිරියාවේ සිවිල් යුද්ධය අවසන් කිරීම සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් කෙටුම්පත් කර ඉදිරිපත්කරනු ලැබූ අන්තර් කාලීන සංක්‍රාන්ති රජයක් ස